

BARÁTHEGYI TANYAPEDAGÓGIAI PROGRAM

megvalósító:

támogató:

AGRÁRMINISZTERIUM

Jelen kiadvány az Agrárminisztérium PTKF/358/2/2024. azonosítószámú pályázatának támogatásával készült.

Tündérfarm a város ölelésében ...

Baráthegyi Majorság

Miskolc peremén, ahol a Bükk erdeinek zöld lombkoronája összeér a báránnyelű kék éggel, hosszú évek alatt kialakult „egy falu a városban”. Itt a város közelsége ellenére is csak a vidéki élet állathangjai törnek meg a csendet. Bár a hegyek nyugalma üli meg a több hektáros domboldalt, a Baráthegyi Majorságot körülölelő farm folyamatos mozgásban van. Szélkerék húzza a vizet a biokertészetben, a friss zöldséget a napi menüt készítő konyha dolgozza fel. A gyümölcsökből és gyógynövényekből szörp, lekvár és sült tea készül, míg a hajdani borpincében gombát termesztnek. Igazi különlegesség a sajtmanufaktúra, ahol a saját kecsketejből díjnyertes tejtermékek és különleges sajtok készülnek. A vendégeket a kemencénél kenyérlángos várja, melynek készítésében részt is vehetnek, az ügyesebbek pedig ütőfákkal mintás mézeskalács tallérokat gyárthatnak. De van itt fazekas-, asztalos-, gyertyaöntő-, szövő-, szappanfőző és papírmerítő műhely is. Az állatfarmon kecske, ló, szarvasmarha, szamár, sertés nyúl és színes baromfiudvar mellett különleges terápiás állatként van jelen az alpaka. A vendégeket ifjúsági szállás és wellness panzió várja.

Több helyszínen népi játszótér van felállítva, míg az egyediséget a közeli Diósgyőri vár fából készült korhű mása jelenti. A külső várba vizesárok felett felhúzható hídon lehet bejutni, az emeletnyi magas gyilokjárók körbejárhatók, míg a központi négytornyos vár nyolc méter magas tornyaival két szinten is várja a látogatókat. A kápolna mellett söntést, éttermet és középkori királyi szálláshelyet is kialakítottak. A vár az interaktív népi eszközök kiállítása mellett a gyerekek számára középkori időutazás programot kínál, de különleges lagzinak is adott már otthont.

A majorság üzenetének gyökerei fél évezredre nyúlnak vissza. A baráthegy elnevezés a domb alján megbúvó pálos kolostorra utal, az első említés 1304-re datálódik. A pálos szerzetesek, azaz a barátok a kódexmásolás mellett ezen a számukra adományozott domboldalon gazdálkodtak. Az általuk meghonosított gyümölcsös-, dióskertek révén lett a terület Diós-győr. Számos környékbeli név és legenda utal a dicső múltra. Nagy Lajos, Zsigmond és Mátyás király biztos, hogy járt itt, és mindannyian oklevelekkel erősítették meg a szerzetesek javait.

Ezt a fenntartható gazdálkodó múltat élő skanzenként eleveníti fel a Baráthegyi Majorság. Ez ne egy múzeum, ahol bemutatókat tartanak, hanem egy élő szövet, ahol a kertben, az istállóban és manufaktúrákban valóságban is dolgoznak, és termékeket termelnek. Úgy, ahogy hajdan is voltak fogadók, a majorban is van szállás és vendéglátás, a régi istápolyokat pedig az a néhány épület jelenti, melyekben fogatékkal élők laknak. Ez utóbbi jelenti azt a társadalmi különlegességet, ami a baráthegyi közösséget jellemzi: az itt dolgozó mintegy száz ember háromnegyedének van valamilyen „különlegessége”. A majorban mindenkinek képessége szerint önálló munkája van, amiért fizetést kap. A látogatók, amikor ideérkeznek, azt tapasztalják, hogy egy olyan közösségbe csöppennek, ahol néha furcsa emberek tudatosan teszik a dolgukat, hiszen tudják, hogy munkájukkal valódi értéket hoznak létre.

„Magyar meseországoknak is nevezhetnénk a Szimbiózis Alapítvány által működtetett Baráthegyi Majorságot” – írta egy idelátogató újságíró. Mások szerint ez egy tündérmese, míg a szakma szerint ez egy különleges ökoturisztikai színtér, de hívták már őket a transzformációs turizmus hazai úttörőinek is. Az itt élők és dolgozók ugyanakkor egyszerűen csak szociális farmnak nevezik magukat. De bármi legyen is a címke, ezen a helyen mindig történik valami, amiért érdemes vissza-vissza járni: részt venni a nagy közös ünnepléseken, bekapcsolódni a napi munkálatokba, feltöltődni és inspirálódni néhány napot, vagy csak sétálni egyet és élvezni, hogy vannak olyan szigetek a világban, ahol az egyéni kihívások ellenére is mindenki számára megadatik, hogy legyen értelme felkelni reggel. Egyszerűen csak legyenek részesei ennek a nagyszerű történetnek!

Baráthegyi tanyapedagógiai program

VÁNDORBOT

Időutazás dédszüleink korába: egy működő majorság bemutatása és népi kincskereső játék a tanyán.

A Baráthegyi Majorság több évtizede működő gazdasága, eszkörendszere, bemutató és foglalkoztató egységei adnak teret ennek a modulnak. A középkori várban berendezett skanzen hangulatú tárgyi gyűjtemény és a leírások a régi, kétkezi mesterségekkel ismerteti meg a gyerekeket. A kemencház és eszközei dédszüleink, nagyanyáink „konyhaművészetébe” vezetnek vissza. Az ismeretszerzés után a gyerekek egy játékos kvíz feladatain keresztül ellenőrizhetik és ismételhetik át újonnan szerzett tudásukat.

„ NEM MIND MOLNÁR, AKI LISZTES ”

Órlés kézi malommal, különböző minőségű lisztek szitálása. A tésztagyúrástól a sütésig (és kóstolásig) a folyamatok megtanulása. Ütőfás mézeskalács készítése.

A Majorság két kézi malmát hajtva a gyerekek megtapasztalhatják milyen is saját erővel lisztte őrölni a búzát. Az átszitált lisztet boldogan dolgozzák tésztává, majd segítkeznek a sparhelnél a krumplilángos kisütésénél. A szorgos munkában megéhezte mi is lehetne finomabb, mint az az étel, aminek létrejöttét kezdettől fogva végigkísérték. A téli időszakban a krumplilángos helyett az ütőfás mézeskalácsok illatával telik meg a levegő.

„ SZEGÉNY EMBER TEHENE ”

Állatgondozás és fejés tanulása. Takarmányfajták tanulása, interaktív játék.

Majorságunk legfőbb haszonállatai a kecskék. Tápanyagdús tejükből a tejüzemünkben sajt is készül. Azt, hogy hogyan juthatunk a tejhez, és hogy milyen takarmányfajtákkal tápláljuk az állatainkat (de nem csak a kecskéket) játékos formában ismerhetik meg a gyerekek. Az ügyes kezű, bátor vállalkozók elsajátíthatják a kecskefejés tudományát is...

„ A JÓ GAZDA SZEME HIZLALJA A JÓSZÁGOT ”

Ismerkedés a régi magyar háziállatfajtáinkkal, gondozásukkal. Nyuszi simogatástól a malacetetésig.

Majorságunkban sokféle háziállatfajjal ismerkedhetnek meg a gyerekek. Megtudhatják, melyik mire való, mi a haszna és azt is elmeséljük nekik, hogy mindegyiküket másféle igény szerint kell gondozni a jó tartás érdekében. Ki is próbálják az etetést és megtapasztalhatják, hogy a szerves trágya az egyik leghasznosabb végterméke az állattartó telepnek.

„ HA NINCS LÓ, JÓ A SZAMÁR IS ”

Lótartás, lovaglás, szamaragolás, csacsis kordély vezetése.

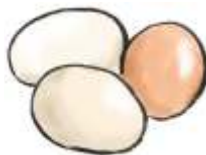
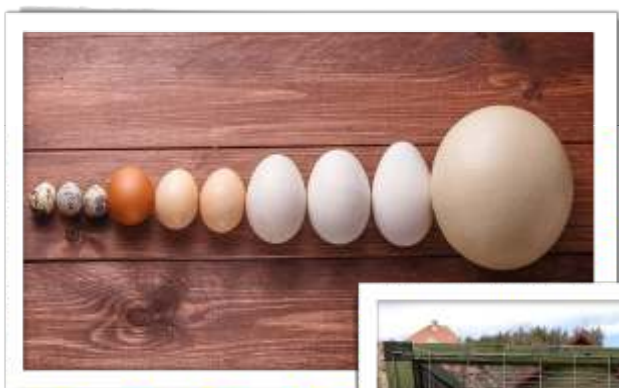
Állatfarmunk nagy kedvencei a lovak és a szamarak. Ezek a hasznos négy lábúak voltak a hagyományos paraszti és tanyasi élet legfontosabb „erőgépei és közlekedési eszközei”. Bár manapság legfőképp csak hobbyállatok, nálunk a lovagláson és csacsigoláson kívül bemutatják kocsihúzó tudásukat is. Szakértő segítséggel a gondozásukat és a velük való munkát is megtanulhatják majorságunkban a gyerekek.

„MINDEN NAPRA EGY TOJÁS”

Ismerkedés a színes baromfiudvarral és a különböző tojásokkal.

A baromfiudvar tollas lakóinak tojásai épp olyan sokfélék, mint maguk a haszonmadarak. Sok gyermek már a kacsá-liba megkülönböztetésénél is elakad és van, hogy sosem látott még pulykatyúkot vagy fürjtojót. Megismertetjük velük őket és a tojásaikon kívül számba vesszük más hasznukat is. Sok érdekességet is megtanulunk (pl. kit riaszt el a gyöngytyúk hangja), miközben etetjük őket és takarítjuk az udvarukat.

„ FÜVESEMBER TITKAI ”

Gyógynövényismeret, gyógyír testnek-léleknek, teafü- szárítás és fűszer-só készítés.

Napjainkban ismét egyre többen térnek vissza a természetes gyógymódokhoz. Nagyanyáink korában még mindennapos gyakorlat volt, hogy a vidéki ember az „Isten patikájából”, azaz a mezőről, erdőről szerezte be a gyógyfüveket, vagy épp a legszükségesebbeket saját kertjében termesztette. Ezek közül a Majorság területén is számos fajta megtalálható. Megismerjük a mentát, a citromfűvet, a levendulát, de a rozmaringot, szurokfűvet és kakukkfűvet sem hagyjuk ki, hisz ezek fűszeres aromája sok ételben visszaköszön. Ki-ki el is készítheti saját fűszer-só keverékét, akár egy húshoz, leveshez vagy épp pizzához. Sok segítséget kaphatunk ebben a témában az idősebb generációtól, a nagymamáktól, kiknek konyhájában mindennapos volt még a kertből szedett fűszer vagy gyógynövény.

„MI FÁN TEREM?”

Praktikum a kertészetben és gyümölcsösben

A Baráthegyi Majorság kertészeti részlege kiváló lehetőséget biztosít a gyerekeknek, hogy megismerjék, megtanulják és kipróbálják a kerti munka örömét. Az évszakokkal váltakozó feladatok során akár végig is kísérhetik egy saját kezűleg ültetett kerti növény életszakaszait a csírától a termés betakarításáig. A fizikai munka fáradalmait a végeredmény mindig kárpótolja a kis kertészek számára. A kerti eszközök helyes használatára, és a legfontosabb kerti növény és gyümölcsfajták felismerésére is tanítjuk őket. A kertészkedés örömeit saját minikert készítésével is megtapasztalhatják.

„ SZŐ, FON NEM TAKÁCS ”

Barkácsolás, kézműveskedés a régi idők hagyományai nyomán

Sokféle kézműves technikával ismerkedhetnek meg nálunk a gyerekek. Ezek annak idején nem a szabadidőtöltés vagy a kedvtelés foglalatosságai voltak, hanem a mindennapi élethez tartozó praktikus tudás, amivel tárgyaikat, használati eszközeiket vagy akár edényeiket, ruházatukat készítették az emberek. Ilyen volt a szövés, a kötélverés, a nemezelés, a kosárfonás, a fazekaskodás, de akár a papírmerítés vagy a gyertyaöntés technikája is. Ezek közül a szövést és a fazekaskodást folyamatosan gyakorolják az itt dolgozók is. Minden technikába betekintve ki-ki eldöntheti, milyen mesterséget választott volna tehetsége alapján a múlt században.

„ÉLŐ KALENDÁRIUM”

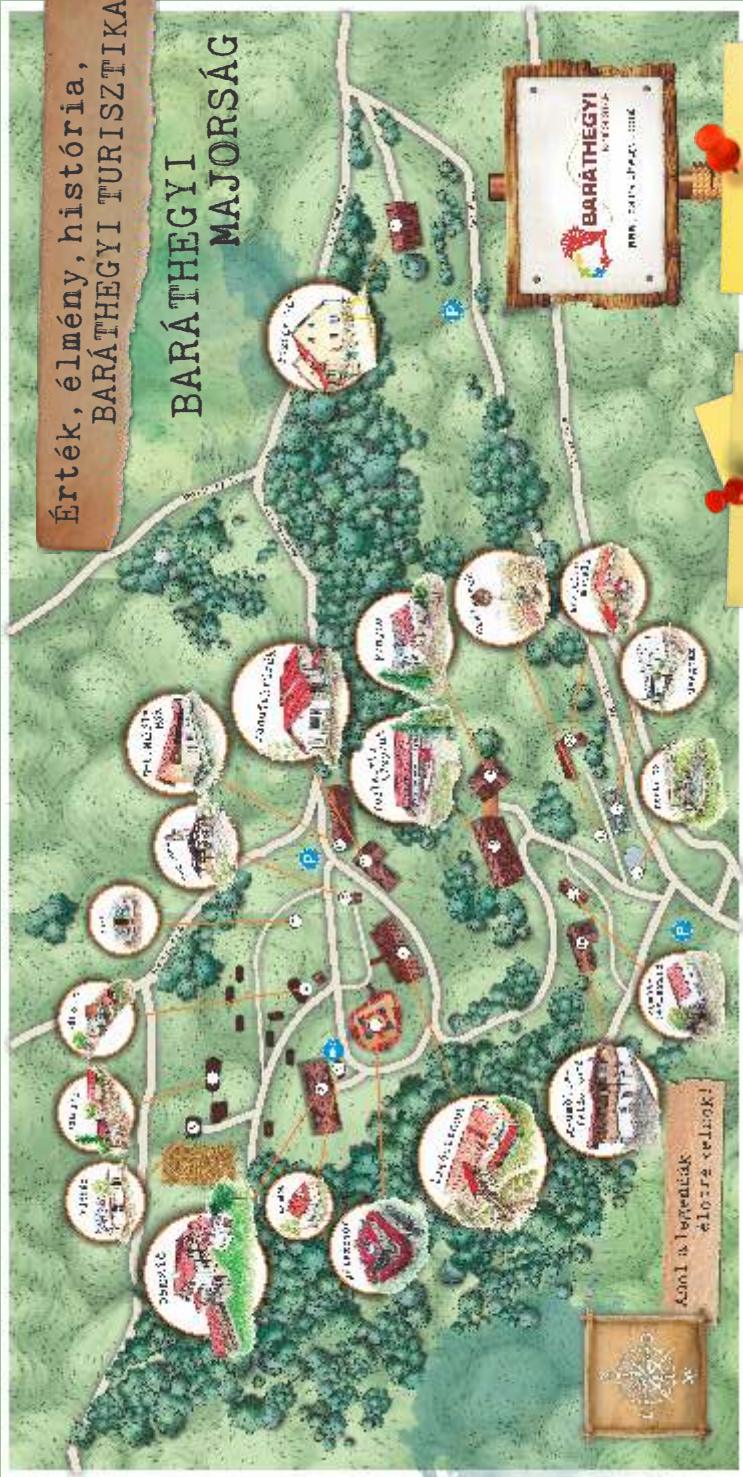
Ügyességi versenyek hagyományos köntösben. Népi játszóház.

Fontosnak tartjuk a hagyományőrzést. Népi kultúránk nagyon sok eleme őrződött meg a gyermekjátékokban vagy az évkör ünnepeihez kapcsolódó hagyományokban. A gyermekek nagyon fogékonyak erre a témára, hiszen a játék és az ünnep lételeme a boldog gyermekkorunk. A Majorságban több szintér is kapcsolódik ehhez: a hagyományos népi játékokkal felszerelt játszótér, vagy a különleges középkori időutazásra hívogató lovagkori palánkvár nem csak a kicsik kedvence. Ünnepeinkhez kötődően megrendezett tematikus napjaink is ezeken a helyszíneken zajlanak.

Érték, élmény, história,
BARÁTHEGYI TURISZTIKA

BARÁTHEGYI MAJORSÁG

1. Fűzfás Ház
2. panzió
3. játsszóvár
4. várkert
5. istállók
6. fejőház
7. jurta, játszóter
8. mosdók
9. lakóotthon,
erdei iskola
10. kemence

11. manufaktúra
(sajt-és kézműves)
12. Szent Mihály Ház
13. fejlesztő Központ
14. konyha
15. gombatermesztő
16. gyümölcsfeldolgozó
17. kerti tó
18. üvegház
19. székerek
20. asztalosüzem

